

خبرنامه تحولات انرژی (۲۳)

دوره دهم

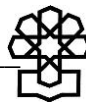
معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۶۴۲۸
اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱.....خلاصه مدیریتی.....
- ۲.....بررسی وضعیت بازار نفت در هفته نخست ماه آوریل.....
- ۳.....روند صادرات نفت ایران در سه ماهه نخست سال ۲۰۱۹.....
- ۵.....تلاش هند برای تمدید معافیت‌ها با ایران.....
- ۶.....وضعیت توسعه میدان نفتی مجنون در پی اقدامات اخیر شرکت نفت بصره عراق.....
- ۸.....منابع و مآخذ.....

خبرنامه تحولات انرژی (۲۳)

دوره دهم

خلاصه مدیریتی

- میانگین قیمت نفت سنگین و سبک ایران در هفته نخست ماه جاری میلادی نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸ به ترتیب ۳/۱ درصد افزایش و متوسط قیمت نفت سبک ۵/۲ درصد کاهش یافت.
- بر اساس پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در سال جاری میلادی میزان تولید نفت آمریکا با ۱/۴۳ میلیون بشکه در روز افزایش به مرز ۱۲/۴۹ میلیون بشکه در روز نزدیک می‌شود.
- به دنبال وضع معافیت‌های ۶ ماهه، کشورهای واردکننده نفت از ایران در فوریه ۲۰۱۹ معادل ۱/۳۷ میلیون بشکه در روز نفت و میعانات واردات داشتند که این سطح بالاترین میزان واردات از اکتبر ۲۰۱۸ بوده است.
- طی ماه فوریه ۲۰۱۹، چین ۵۰۸ هزار بشکه در روز نفت از ایران واردات داشت که از سپتامبر ۲۰۱۸ افزایش چشمگیری یافت. در مقابل، هند با کاهش سطح واردات از ایران در ماه فوریه فقط ۲۹۶ هزار بشکه در روز واردات داشت.
- پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۵۰ تولید نفت شیل پرمیان^۱ بیش از ۵۰ درصد، باگن^۲ ۱۹۲ درصد و ایگل فورد^۳ ۱۷ درصد از کل تولید نفت نامتعارف آمریکا را به خود اختصاص دهد.

۱. حوزه نفتی پرمیان، یکی از حوزه‌های تولیدکننده نفت شیل در آمریکاست و بر اساس پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا در سال جاری در حدود ۲/۹ میلیون بشکه در روز از این حوزه تولید خواهد شد.
۲. حوزه نفت شیل باگن یکی از حوزه‌های تولید نفت شیل آمریکا با ظرفیت ۴۰۰ میلیارد بشکه است.
۳. حوزه شیلی با میزان متوسط تولید نفت شیل ۱/۳۴ میلیون بشکه در روز و ۴/۸۹ هزار فوت مکعب در روز گاز در ماه آوریل ۲۰۱۹.

بررسی وضعیت بازار نفت در هفته نخست ماه آوریل

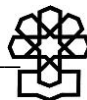
به گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، طی هفته نخست ماه جاری میلادی، قیمت نفت برنت به طور میانگین ۶۹/۰۸ دلار به ازای هر بشکه و متوسط قیمت نفت وست تگزاس اینترمدیت در بازه زمانی فوق معادل ۶۱/۵۹ دلار به ازای هر بشکه بوده است.

میانگین قیمت نفت سنگین و سبک ایران نیز در هفته نخست ماه جاری میلادی به ترتیب ۶۴/۷۵ و ۶۱/۹ دلار به ازای هر بشکه بود که نسبت به مدت مشابه سال گذشته میانگین قیمت نفت سنگین ۳/۱ درصد افزایش یافت و در مقابل متوسط قیمت نفت سبک کشور ۵/۲ درصد کاهش یافت. به نظر می‌رسد با نزدیک شدن به زمان پایان معافیت‌ها (Waivers)^۱ و کاهش صادرات نفت سنگین ونزوئلا به دلیل تحریم‌ها همچنین تلاش عربستان برای ماندن در سطح تولید مورد توافق اوپک و غیراوپک و ناآرامی‌های لیبی؛ از عوامل اثرگذار و تقویت‌کننده قیمت نفت سنگین بوده است. (امور بین‌الملل شرکت ملی نفت)

با اعلام پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی جهان از سوی صندوق بین‌المللی پول و انتشار خبر احتمال خروج روسیه از توافق کاهش تولید نفت با اوپک از ابتدای ماه ژوئن، قیمت نفت با کاهش همراه شد. از سوی دیگر، ناآرامی‌های داخلی لیبی امنیت عرضه نفت را با تهدید مواجه ساخت. (mioc.intl.com)

علاوه بر این، بر اساس پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در سال جاری میزان تولید نفت آمریکا با ۱/۴۳ میلیون بشکه در روز افزایش به مرز ۱۲/۴۹ میلیون بشکه در روز نزدیک می‌شود. تولید نفت خام آمریکا در سال ۲۰۱۸، به صورت سالیانه ۱۷ درصد رشد داشت و به طور میانگین به ۱۰/۹۶ میلیون بشکه در روز رسید. این میزان در آخرین ماه سال گذشته حتی به ۱۱/۹۶ میلیون بشکه در روز نیز افزایش یافت که بالاترین سطح تولید ماهیانه بود.

۱. این معافیت‌ها در چهارم ماه می (۱۴ اردیبهشت‌ماه سال جاری) پایان می‌یابد.

مطابق با پیش‌بینی API، سطح موجودی ذخایر نفت آمریکا ۴/۱ میلیون بشکه افزایش یافته، لذا انتظار می‌رود روند نزولی قیمت نفت ادامه یابد. در ۱۰ سال گذشته به کمک توسعه نفت نامتعارف، تولید نفت آمریکا رشد قابل توجهی یافت. به طوری که در سال ۲۰۱۸ سهم تولید نفت نامتعارف ۶۰ درصد از تولید کل نفت خام آمریکا بوده است. بر اساس پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تولید نفت خام این کشور در سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۹ به ترتیب به ۱۲/۳ و ۱۳ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. بخش اعظم تولید نفت از ایالت تگزاس حاصل خواهد شد. انتظار می‌رود تا سال ۲۰۵۰ تولید نفت شیل پرمیان بیش از ۵۰ درصد، باکن ۱۹ درصد و ایگل فورد ۱۷ درصد از کل تولید نفت نامتعارف آمریکا را به خود اختصاص دهد. (Enerdata, April 10th, 2019)

روند صادرات نفت ایران در سه‌ماهه نخست سال ۲۰۱۹

بر اساس گزارش هفته‌نامه میس، به دنبال وضع معافیت‌های ۶ ماهه، کشورهای واردکننده نفت از ایران در فوریه ۲۰۱۹ معادل ۱/۳۷ میلیون بشکه در روز نفت و میعانات واردات داشتند که این سطح بالاترین میزان واردات از اکتبر ۲۰۱۸ بوده است.

بر اساس اطلاعات پایانه‌های حمل‌ونقل (Tankertrackers) حجم صادرات نفتی ایران در ماه مارس همانند ماه فوریه بوده، اما این میزان در ماه آوریل با نزدیک شدن به زمان اتمام معافیت‌ها در ۴ می ۲۰۱۹، کاهش چشمگیری یافت.

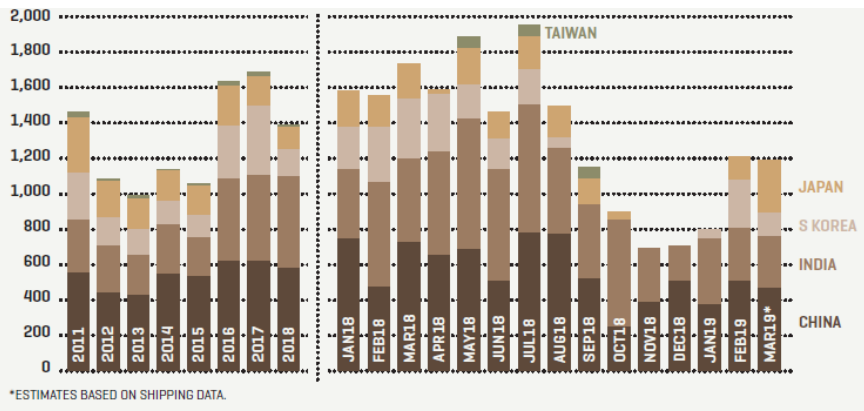
بر اساس آمار چهار مشتری بزرگ آسیایی نفت ایران، میزان واردات نفت از ایران به این کشور در ماه فوریه در مقایسه با ماه ژانویه سال جاری، ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. در نمودار ۱ حجم واردات نفت و میعانات چهار کشور آسیایی از ایران بین سال‌های ۲۰۱۱ تا مارس ۲۰۱۹ ارائه شده است.

در ماه دسامبر ترکیه و سوریه به ترتیب در حدود ۶۰۰ و ۴۵ هزار بشکه در روز از ایران واردات داشته‌اند.

کشورهای عضو اتحادیه اروپا نیز به دلیل تحریم‌های موجود با وجود تلاش‌ها برای اجرای مکانیسم‌های دور زدن تحریم نظیر اینستکس^۱، حجم واردات نفت قابل توجهی از ایران نداشتند.

نمودار ۱. واردات نفت و میعانات چهار کشور آسیایی از ایران

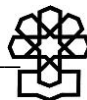
(هزار بشکه در روز)

Source: MEES. March 29, 2019.

طی ماه فوریه ۲۰۱۹، چین ۵۰۸ هزار بشکه نفت در روز از ایران واردات داشت که در مقایسه با سپتامبر ۲۰۱۸ افزایش چشمگیری یافت. در مقابل، هند با کاهش سطح واردات از ایران در ماه فوریه فقط ۲۹۶ هزار بشکه در روز واردات داشت. متوسط واردات

۱. فرانسه، آلمان و انگلیس سازوکار مالی اینستکس (INSTEX (Instrument in Support of Trade Exchange) را ایجاد کردند که زمینه معاملات مالی را برای شرکت‌ها و بازرگانی که مایل به برقراری روابط تجاری با ایران هستند، تسهیل می‌کند و در عین حال باید در چارچوب قوانین اروپا باشد. گرچه سازوکار «اینستکس» هنوز به درستی عملیاتی نشده و در کارآمدی آن تردیدهای زیادی وجود دارد، دولت آمریکا با آن به شدت مخالف است و به کشورهای اروپایی نسبت به دور زدن تحریم‌ها هشدار می‌دهد.

هند از ایران طی ماه‌های نوامبر ۲۰۱۸ الی مارس ۲۰۱۹ حدود ۲۹۵ هزار بشکه در روز بوده در حالی که میزان واردات تعیین شده با توجه به معافیت‌ها حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز بوده است. کره جنوبی و ژاپن به عنوان متحدان دولت ترامپ عملاً واردات نفت از ایران را کاسته‌اند به طوری که بر اساس آمار رسمی، کشور ژاپن، مجموع واردات مورد انتظار در ماه مارس از ایران ۳۰۰ هزار بشکه در روز است که بالاترین سطح از سال ۲۰۱۶ بوده است. به گزارش رویترز، کشتی نفتکش بزرگ ژاپنی موسوم به «کیسوغاوا»^۱ که ۹ آوریل ۲۰۱۹ با محموله ۲ میلیون بشکه نفت ایران به چیبیا رسید ممکن است آخرین محموله وارداتی نفت ژاپن از ایران باشد. به طور کلی برآورد رویترز از کل واردات نفتی کشورها از ایران در ۲۰ روز نخست ماه مارس حدود ۱-۱/۱ میلیون بشکه در روز بوده است.

تلاش هند برای تمدید معافیت‌ها با ایران

بر اساس اعلام نشریه بی‌زنس استاندارد، هند به زودی به عنوان سومین اقتصاد بزرگ مطرح می‌شود تا سال ۲۰۳۰ با رشد سرمایه‌گذاری و مصارف، تولید ناخالص داخلی این کشور به ۱۰ تریلیون دلار می‌رسد و از آنجایی که برنامه‌ریزی گسترده دولت هند برای توسعه زیرساخت‌ها در حال اجراست، این کشور برای رفع تقاضای رو به رشد انرژی خود به سرمایه‌گذاری در مناطقی پرداخته که بستر مناسب توسعه را برای ایشان مهیا نماید. در این راستا، با نزدیک شدن زمان اتمام مهلت معافیت‌های واردات نفت خام از ایران تا پایان ماه آوریل ۲۰۱۹، مقامات این کشور با دولت ترامپ وارد مذاکره شده‌اند. این معافیت‌ها در چهارم ماه می پایان می‌یابد. هند که دومین خریدار بزرگ نفت ایران پس از چین است حال با نزدیک شدن به پایان مهلت

خرید نفت (۳۰۰ هزار بشکه در روز) برای تمدید معافیت با وضع نظام ترجیحات تجاری (Generalized system of preferences GSP) به تکاپو افتاده است (رویترز، ۷ مارس ۲۰۱۹). در جدول ۱ فهرست و میزان واردات نفت به هند در سال ۲۰۱۹ به تفکیک کشور ارائه شده است.

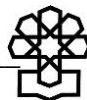
جدول ۱. فهرست کشورهای صادرکننده نفت به هند در سال ۲۰۱۹

کشور	عربستان سعودی	آمریکا	عراق	ایران	نیجریه	امارات متحده عربی	ونزوئلا	کویت	قطر
درصد	۱۹/۹	۱۷/۱	۱۶/۲	۱۱	۱۰/۹	۹/۳	۸/۳	۴/۵	۲/۸

Source: www.quora.com

البته تبعات این رأی‌زنی‌ها برای هند خارج کردن این کشور از نظام ترجیحات تجاری GSP توسط آمریکا خواهد بود. هند تنها کشوری نیست که از سوی آمریکا تحت فشار و تنش تجاری قرار گرفته است. طی هفته جاری دیوید پیمان، دبیر کل وزارت امور خارجه آمریکا در امور مالی و تحریم‌ها، برای ادامه مذاکرات به کره جنوبی سفر کرد تا جهت اتمام واردات نفت از ایران و پایان معافیت، به مذاکره پردازد.

وضعیت توسعه میدان نفتی مجنون در پی اقدامات اخیر شرکت نفت بصره عراق
شرکت نفتی بصره عراق ذخایر عظیم نفتی میدان مجنون را با توجه به سیلاب‌های اخیر نجات داد و این میدان در حال حاضر آماده است که به منبع بزرگ تولید نفت تحت سهمیه تعیین شده در توافق کاهش سطح تولید اوپک (با هدف افزایش قیمت)، اختصاص داده شود. میدان

نفتی مجنون در مجاورت مرز ایران واقع شده و عملیات اجرایی آن تحت توافقنامه خدمات فنی از سال ۲۰۱۰ توسط شرکت شل انجام شده بود، اما این شرکت و همتایش شرکت پتروناس، در ژوئن ۲۰۱۸ پس از اختلافات قراردادی و اختلافات مربوط به هدف تولید با وزیر نفت عراق از عملیات اجرایی این میدان خارج شدند. بعد از خروج شرکت شل، شرکت نفتی بصره قراردادهایی را با شرکت‌های KBR و Anton Oil جهت کمک به مدیریت این میدان امضا کرد که منجر به رسیدن تولید به ۲۳۰ هزار بشکه در روز شد که قبلاً تحت قرارداد با شرکت شل قرار بود حدود یک‌چهارم این میزان تولید نفت داشته باشد. مدیر اجرایی شرکت نفت بصره در گفتگویی بیان داشت، تصمیم بر این است که میدان نفتی مجنون، به دلیل هماهنگ بودن با استراتژی‌های وزارت نفت عراق، میدانی تحت مدیریت دولت باقی بماند تا بتواند انعطاف لازم را در جهت افزایش یا کاهش تولید بدون متحمل شدن هزینه‌های اضافی داشته باشد. از مزایای دولتی بودن این میدان می‌توان به کاهش تولید بدون دربرداشتن هزینه‌ای برای دولت اشاره کرد. در حال حاضر میزان تولید این میدان حدود ۶۵ هزار بشکه در روز است و میزان کاهش تولید به دلیل دستورالعمل‌های شرکت نفت بصره است. وی گفت این کاهش به دلیل تعهد عراق به توافق کاهش سقف تولید اوپک است. عراق از ابتدای سال جاری به طور میانگین حدود ۴/۶۲ میلیون بشکه در روز در سه‌ماهه اول سال تولید داشته که بیشتر از سهمیه تعیین شده توسط اوپک (۴/۵۱۲ میلیون بشکه در روز) بوده است. خطر سیلاب، افزایش سطح آب از سوی ایران، یکی از فاکتورهای تأثیرگذار بر روی میزان تولید این میدان در ماه گذشته بوده و باعث خساراتی شده است. این مدیر اجرایی دستورالعمل‌هایی را از وزیر نفت عراق دریافت کرده و اقداماتی را در جهت تعمیرات و حفاظت از تأسیسات به عمل آورده است. وی گفت که میزان تولید این میدان به صورت مستقیم تحت تأثیر سیلاب قرار نگرفته و خطر تقریباً برطرف شده است. وی افزود این میدان به لحاظ تولید و منابع انسانی کاملاً آماده تولید است و به زودی نیز

شرایط اضطراری لغو خواهد شد. حدود ۹۰ درصد سدهای ایمن، بزرگ و توسعه‌یافته‌اند و همچنین حدود ۴۰ درصد آنها برای جلوگیری از فروپاشی توسط سنگ‌ها تقویت شده‌اند. وی همچنین بیان داشت که حدود ۳۵ کیلومتر از مرزهای مشترک اطراف میدان نفتی نیز مقاوم‌سازی شده‌اند. (پلاتس، مارس ۲۰۱۹)

منابع و مأخذ

1. Enerdata. (April 10th, 2019). "Us crude oil production increased by 17% in 2018 thanks to tight oil"
2. Verma, N.& Gardner, T. (March 7th, 2019). "Exclusive: Amid rising trade tensions with US, India wants to extend Iran oil sanctions, waivers", Retrieved from <https://www.reuters.com>
3. MEES.(March 29th, 2019). "Iran oil trade hits 1/4 mn b/d: Downhill from here?", Retrieved from www.mees.com
4. Mehta, Pankti, (March 20th, 2019). " Flooding in southern Iraq could impact Majnoon oil output", Retrieved from <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news>
5. <https://www.nioc-intl.com>
6. Gardner, T and Verma, N. (March 7th, 2019). "Exclusive: Amid rising trade tensions with U.S., India wants to extend Iran oil sanctions waiver – sources", Retrieved from www.reuters.com

شماره مسلسل: ۱۶۴۲۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: خبرنامه تحولات انرژی (۲۳) دوره دهم

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه کننده: زهرا جعفری

مدیر مطالعه: فریدون اسعدی

ناظران علمی: حسین افشین، علی اصغر اژدری

متقاضی: کمیسیون انرژی

واژه‌های کلیدی:

۱. اداره اطلاعات انرژی آمریکا

۲. قیمت نفت

۳. نفت سنگین

۴. هند

۵. چین

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۲/۲۱